

DEBRECZENI ÚJSÁG

Előfizetési ár:

Helyben félfévre 8 K, negyedévre 4 K — f.
Vidéken félfévre 9 K, negyedévre 4 K 50 f.
Megjelenik kivétel nélkül minden nap.

Felolós szerkesztő és laptulajdonos:

THAN GYULA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Debrecen, Kossuth-utca 3. szám, I-ső emelet
(Debreceni Első Takarékpénztár-épület.)
Egyes szám ára hétköznap 4 fill. Vasárnap és ünnepnap 6 fill.

Az összeköttetés a bolgár sereggel létesült.

Dünaburg ellen is sikerrel nyomulnak előre a németek.

Lassan, de biztosan haladunk előre Szerbiában a hadműveletekkel. Napról-napra szűkül a fegyvergyűrű a folyton hátráló szerb főserg körül. Kövess magyar tábornok csapatai nyugatról és északról, Gallwitz német tábornok csapatai pedig északkeletről vonulnak Kragujevac felé. Ezt a félkört, melynek középpontja Kragujevac, a keletről és délről előnyomuló, bolgár seregek fogják bezárni. Különös rendeltetés vár arra a seregére, mely a bosnyák határon Visegrádnál lépett Szerbia földjére és elfoglalta Dobrunj határszéli falu mindkét oldalán levő magaslatokat, valamint arra a bolgár seregére is, mely az úszkubi vasútvonalon nyomul észak felé. Az albánok, a Balkán keselyűi, már gyülekeznek és mozognak: Szerbia hullaszagát már megérezték.

Az a várt esemény, melyet a napokban előre jeleztünk, bekövetkezett: az összeköttetés az Orsovánál átkelt csapataink és a bolgároknak Negotintól északra előnyomuló osztagai közt létrejött. Hivatalosan most jelenti be Höfer. Ezzel a szerb Duna-szakasz teljesen a központi hatalmak birtokába jutott, tehát a Balkán leghatalmasabb vízi útján zavartalanul indulhat meg a központi hatalmak balkáni szövetségeseivel a közlekedés és forgalom.

Míg a balkáni harctéren a legnagyobb biztossággal közelednek a hadműveletek a döntéshez, addig az orosz és francia harctéren is számottevő sikereket aratnak a németek, míg mi az olasz harctéren fojtjuk vérbe az olasz offenzívát, a melynek teljes eredménytelensége már is nyilvánvaló.

Az újabb harctéri eseményekről az alábbi távirataink számolnak be:

Höfer jelentése.

Az olasz támadások ellanyhultak.

Létrejött az összeköttetés a bolgárokkal.

Budapest, okt. 27. (Orosz hadszíntér.) Czartorysktól nyugatra az oroszok visszaszorítása az ellenség leghevesebb ellenállása dacára tovább halad. Egyéb nincs.

(Olasz hadszíntér.) A tengeremléki harc vonal ellen intézett olasz támadásokat tegnap már nem folytatták oly nagy tömegű ember és lőszer igénybe vételével, mint a csata előző napján. Az ellenség habozva tartogatta eddig visszatarított csapatait. A Krn hadállás elleni több támadás a kezdeten sem jutott túl. A tolmeini

hidő ellen intézett támadásokat, — mint eddig — visszautasítottuk. A Plava-szakaszra időnként dobpergés-szerű tüzérségi tűz zudult. Plavánál az ellenség gyalogsága már képtelen volt előnyomulni, a még mindig nehéz tűz alatt álló görzi hidő déli szakaszán. Az ott támadó ellenség egy kis szakaszon behatolt egyik árkunkba, melyet azonban még az éj folyamán el kellett újra hagynia. A Dolomit harc vonalon az olaszok még egyre támadtak. Az ellenség erős csapatainak a Col di Lana és a Sief-nyereg ellen intézett előretörései meghiúsultak.

(Délkeleti hadszíntér.) Visegrádtól keletre csapataink elragadták az ellenségtől a Dbrunj határszéli falu két oldalán levő magaslatokat. Kövess gyalogsági tábornok hadserege az ellenséget Milanováctól északra fekvő hegységbe szorította vissza. Az osztrák-magyar csapatok szuronnal üzték ki az ellenséget a Toplanál levő magaslati állásaiból. A Morava mindkét partján előnyomuló német hadsereg Racától délre fekvő magaslatokat elfoglalta és Mlaváig felfelé nyomul előre.

Az orsovai csoport bevonult Brza Palánkába; Kladovóban 12 nehéz szerb löveget, nagymennyiségű lőszerkészletet, valamint élelmiszerkészletet és ruházati felszereléseket zsákmányolt. A Negotintól nyugatra küzdő, bolgár csapatok osztagai helyreállították az összeköttetést a magyar-osztrák és német csapatokkal. A Knjazevac ellen küldött, bolgár csapatok tegnap e város keleti részén harcoltak. — Höfer, altábornagy.

London bombázása.

Zürich, okt. 27. London legutóbbi bombázása alkalmával ezer ember meghalt vagy megsérült, a Zeppelinek által okozott károk pedig a 70 millió márkát meghaladják.

Németország harcai.

Jelentés a nagy főhadiszállásról.

Berlin, okt. 27. (Nyugati hadszíntér.) A Lille-arrasi uton tegnap este egy francia robbantás után jelentéktelen ütközet fejlődött ki, mely ránk nézve kedvezően folyt le. A légi harcban Immelmann hadnagy már az ötödik elelmséges légi járművet lőtte le — egy francia kétfedelűt, angol tisztet, akiket elfogtunk. Másik két ellenséges repülőgép az ellenséges vonalak mögött lezuhant.

(Keleti hadszíntér.) Az abbeli-dünaburgi ut vasútvonalától délre Hindenburg tábornagy hadserege Czartorysktól nyugatra mintegy 2 kilométer szélességben benyomult az oroszok állásaiba; 6 tisztet és 450 főnyi legénységet elfogtak, 1 gépfegyvert és 2 aknavetőt zsákmányoltak. Az így kivívott állást az oroszok több táma-

dásával szemben is megtartották, csak a szaszali-i temetőt ürítették ki ismét az éjszaka folyamán.

Lipót bajor herceg hadserege: — Czartorysktól nyugatra támadásunk a komanow-kamienuchai magaslatok vonaláig haladt előre.

(Balkáni hadszíntér.) Visegrádtól keletre elfoglaltuk Dobrunjt. Kövess és Gallwitz tábornokok hadseregei visszavetették az ellenséget mindenütt, ahol ellenállott. A főerőkkel általában elértük a Valjevo-moravci vonalat, átkeltünk a Jasienica, Raca és Svilojnc mindkét oldalán, aztán pedig a Roseván; a Pek-völgyben elfoglaltuk Neresnicát. Az Orsovától keletre előretörő erőink Kladovóban 12 nehéz ágyút zsákmányoltak. Ljubicevácnál a tiszt járőrök közvetlen összeköttetést létesítettek Bojadjeft tábornok hadseregeivel. Ezen hadsereg keleti szárnya nyomában van az ellenségnek. Negotintól északra nyugati és délnyugati irányban Knjazevac birtokáért a harc tovább folyik.

Az entente nagylelkű.

Görögország újabb csábítása.

Athén, okt. 27. Az entente újabb ajánlatában, melyet a görög kormányhoz intézett, kifejti, hogy az entente nem kívánja Görögországot bevonni a háborúba, — hanem megelégszik azzal, ha Görögország a magyar-osztrák monarchia és Bulgária jegyzékét visszautasítja, továbbá megengedi, hogy az entente csapatai Szalonikiben kihajózhassanak. Ez esetben az entente garantálja, hogy ellenséges tüzelés egyetlen görög katonát sem fog érni.

AZ OROSZ HADÜZENET.

Szofia, okt. 27. Oroszország hivatalosan még nem üzent hadat Bulgáriának, csupán a cár manifestuma jelent meg. Az entente szófiai képviselőjét, a holland követet még nem bízta meg Oroszország a hadüzenet közlésével.

Szerbia helyzete.

Prizrend az utolsó menedék.

Zürich, okt. 27. Az utóbbi napokban a szerb főhadiszálláson a hangulat kétségbeesett. Az albán bandák, melyek a határon gyülekeznek, veszélyeztetik az Albániába való visszavonulás útját is. Sándor szerb trónörökös Cetinjében sürgeti a montenegrói segítséget. Prizrendet, — a szerb sereg visszavonulásának utolsó menedékét — védelmi állásba helyezték. A milanoi lapok jelentik, hogy Pasics miniszterelnök lemondással fenyegetőzik.

Szaloniki, okt. 27. György görög trónörökösnek a napokban előkelő szerbekből álló küldöttség fog megjelenni és elbeszéli neki Szerbia siralmas helyzetét.

Handwritten notes and signatures on the right margin, including a large 'X' and other scribbles.

A reformáció négy százéves jubileuma.

Az Ors. munkája.

Az Országos Református Lelkészegetestület délután 3 órakor tartotta közgyűlését szintén a vármegyeház dísztermében, a tagok nagy érdeklődése mellett. Megjelent a kongresszuson Márk Endre udv. tan. polgármester is. Dr. Baltazár Dezső elnök rövid bevezető után a következőkben folytatta beszédét.

Mi nem rombolni, hanem építeni léptünk szövetségbe. Meggazdagítani a lelkeket szeretettel, hogy egyházunk javára gyümölcsözzenek. Felépíteni a szegényt rongyaiból a tisztesség ruházatába, az özvegyek gondját felvenni és az árvákat szerető otthon oltalmával befedezni. Zörgetünk és megnyitottunk, kerestünk és megtaláltunk. Hitünket mi cselekedetünkkel tudjuk megmutatni. A szeretet benső kapcsolódása, irodalmi fellendülés, egyesületünk megtisztelő elismerése a tisztesség minden oldaláról, lelkesítő korpótlék rendszeresítése, özvegy- és árva gyámdíjak felemelése és a Kálvineum letagadhatatlan bizonyosságaink. Ezeknek a bizonyosságoknak lépcsőzetére állva hajtsuk meg a zászlót tisztelettel és hálával a hivatalos egyház, a magyar kormány s annak világviharában is rendületlenül álló oszlopa, biztos fényvel vezető csillaga, gróf Tisza István miniszterelnök, továbbá az osztatlan magyar társadalom áldozatos lelke előtt.

Az ajtó még csak félszárnyra nyílt ki. Egy a református lelkészek anyagi helyzetét illető, mint egyetemes egyházi vonatkozású jogos igénynek egy része még mindig várakozva áll a másik szárny előtt. Majd ezt is ki fogja tárni az 1848. évi XX. t. c. acélkapcsa. Csak nem kell sem álszeméremmel, sem kishitűséggel pihenőre tenni.

A hűség bizonyosságával felkészítve emeltem fel tiszta homlokát közelebről lelkesíti karunk. Szájától elvont kenyérrel áldozott, szent lélektől s honszerelemtől vett tüzzel lelkesített, kórházakba, harctérre ment vigasztalni, sebeket kötözni, bátorítani, sőt fegyvert ragadva küzdeni, sőt magát megáldoztatva meghalni is.

Büszkén tekintek a táborra s boldog vagyok, hogy ilyen tábornak lehettem vezére. Ha vezetésem nyomán indulva valaki megáldoztatván, hősi halál dicsőségébe szállott, nyugodt a lelkiismeretem, mert nemcsak prédikáltam másoknak, hanem példaképen is oda adtam magam.

Imádkozok hazánkról, dicsőségesen uralkodó királyunkról áldással emlékezve, anyaszent-egyházunknak változatlan hűséget fogadván: a gyűlést megnyitom.

A beszédet lelkesedés, taps és éljenzés követte.

Ezután Raffai Sándor, budapesti ág. ev. esperes az ág. ev. egyház nevében küldöttség élén üdvözölte dr. Baltazár Dezsőt az Orle. élén és meleg szavakkal juttatta kifejezésre az ág. ev. egyház testvéries érzését. Dr. Baltazár Dezső püspök válaszában kijelentette, hogy örömmel ragadja meg az ág. ev. egyház baráti kezét.

Ezután az elnöki megnyitóval kapcsolatosan elhatározták, hogy üdvözlők a királyt, továbbá gróf Tisza István miniszterelnököt, a konvent elnökét, dr. Tüdös István, az egyesület sorából kiemelkedett püspököt s kegyelettel örökítik meg az elhunyt Antal Gábor, Baksay Sándor, dr. Fejes István püspökök emlékeit.

Majd dr. Ferenczy Gyula főtitkár terjesztette elő tartalmas és nagy tetszéssel kísért titkári jelentését, amelyben kifejtette a lelkes kar élén dr. Baltazár Dezső püspök a háborúval kapcsolatos önfeláldozó működését, a katonák lelki gondozását, Katona-Ottónok felállítását, felhívta a lelkészeket a hadikölcsön propagálására és hadikölcsön-jegyzésre, megemlékezett a reformáció 400 éves fordulójáról, amelyet a magyarazatos biblia kiadásával is megünnepelnek.

Kiss Ferenc a Kálvineum-bizottság jelentését ismertette. Enek kapcsán kimondták, hogy a Kálvineum-alapból 100 000 koronát jegyeznek a hadikölcsönre. Köszönettel fogadták, hogy a Kálvineum felszentelése alkalmából dr. Körösi Kálmán, debreceni ügyvéd ezer koronás alapítványt tett. Tudomásul vették, hogy a kormány a 300 000 koronás államszegélyből már 200 ezer koronát kiuttalt. Kiss Ferenc a Kálvineum létesítése körül kifejtett érdemeiért dr. Baltazár Dezső püspökkel együtt lelkes ünnepségekben részesült.

Gaál Lajos lendületes szavakkal hívta fel a közgyűlés figyelmét iparos-társadalom nevelésére.

A nyugdíjintézeti törvényre vonatkozó sémelmeit a lelkészegetestület majd memorandumba foglalja és az elnök útján juttatja el a zsinat-előkészítő bizottsághoz. A kongresszus kimondotta, hogy a magyarországi munkások rokkant és nyugdíjintézetbe való belépést nem tartja a nyugdíjintézet törvényeivel ellentétben állónak.

Köszönetet szavaztak dr. Baltazár Dezső püspöknek, amiért a konventben az özvegyek járuléklának és árvák segélyének fel-emelése érdekében hathatósan sorompóba lépett. A kereskedelmi miniszter az egyesület tagjai részére nem engedélyezte a féláru vasúti jegy kedvezményét, amelyet csak a hitoktatók kaphatnak meg. Elhatározták az Országos Protestáns Szövetségbe való belépést.

A Lelkészegetestület 1917-ben a reformáció négy százéves évfordulóját két Kálvineum felállításával, a protestáns szövetségnek megalkotásával, a magyarazatos biblia kiadásával és egy nagy kongresszus tartásával ünnepli meg. Felhívja egyszersmind az egyházközségeket, hogy ünnepélyes közgyűléseket hívjanak össze s azon gyűjtsenek a kálvineumra. Kiss Ferenc bejelenté, hogy a magyarazatos bibliából a három evangélium 1917-re meg fog jelenni.

A kongresszus kimondotta, hogy a diakonisszaképző és a fegyintézetek lelkészei anyagi helyzetének, a hitoktató lelkészek korpótlékának rendezése érdekében memorandumot terjeszt föl a konventhez. A gömöri egyházmegye akciójára a lelkészek számára csatládai pótléket kérnek a kormánytól.

A jövő évi költségvetést elfogadták. Baja Mihály, volt amerikai lelkész nagy lelkesedést keltett előadására a kongresszus felhívta az elnök figyelmét arra, hogy az amerikai magyarság hazatelepítésének ügyét kezdeményezze.

Dr. Baltazár Dezső püspököt a kongresszus közfelkiáltással, percekig tartó ünnepeléssel újra megválasztotta elnöknek Dr. Baltazár Dezső meghatóttan köszönt meg a bizalmat. Vele együtt nagy lelkesedéssel megválasztották a régi titkárt. Új ügyvezető titkár lett Csikesz Sándor orlói lelkész.

Színház.

A bájos ismeretlen, Strausz Oszkár gyönyörű zenéjű, 3 felvonásos operettjét, A bájos ismeretlen-t mutatja be csütörtök este a színház. A kedves meséjű operettben a színház elnöke és együttesének főerői működnek közre. Telki Ilonka kreálja Lidiát, a bájos ismeretlent. Hálás szerep jutott Mezel Margitnak, aki az ezredes leányát játssza. A férfi-szerepek Darrigó, Kassai, Rónai, Kemény és Szakács kezében vannak.

A bilincs című, 5 felvonásos bűnügyi kalandor-dráma szenzációs sikert aratott az Urániában. A gyönyörű rendezés, elragadóan szép felvételek páratlan élvezetet nyújtottak a nagyszámú közönségnek. Az égő kastély, gyönyörű hegyi és tengeri felvételek és Marius Bonnard művészi játékát a közönség elismeréssel élvezte. E szép film még csak ma marad műsoron.

Plác. Miklos-ut. csarok. tel. 7-11

Ma, Csütörtökön.

Előadások 5 és 7 órakor mérsékelt 9 órakor rendez. helyárak.

A végítélet

dráma 3 felv. F. z. reg. Hedda Wernon

A jól s került fén kép, bohózat.
Női változ. művés.
Friszot főg. gyul. bohózat.
T. nő. v. játékok.
szalkammergut. természeti felvétel.

Protestáns nagygyűlések Debrecenben.

A magyar protestantizmus fejlesztése.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság és az Országos Református Lelkészegetestület tegnap tartották közgyűléseiket Debrecenben. A kálvinista Róma lelkes és szíves vendéglátója volt a magyar protestáns egyházi és világi élet képviselőinek, kiknek kitűnőségei közül ott láthatuk: dr. Zsilinszky Mihály vbt., a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság elnökét, dr. Baltazár Dezső, a tiszántúli ref. egyházkerület főgondnokát, György Endre ref. egyházkerületi gondnokot, Raffai Sándor budapesti ág. ev. fősperest, Nagy Károly főjegyzőt, dr. Szóts Farkas budapesti, dr. Ravasz László kolozsvári, Zoványi Jenő debreceni ref. teológiai tanárokat és még másokat.

A kongresszusok napját délelőtt nyolc órakor a református Nagytemplomban tartott ünnepi istentisztelet nyitotta meg, amelyen Paulik János nyiregyházi ág. ev. lelkész mondott imádságot, Futó Zoltán békésháti ref. esperes prédikált és a főiskolai kántus vallásos énekeket adott elő. Az istentiszteleten a két egyesület tagjai, valamint Debrecen város egész tanácsa, élén Márk Endre udv. tan. polgármesterrel megjelentek.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság.

A Magyar Protestáns Irodalmi Társaság délelőtt tartotta közgyűlését Hajdúvármegye székházának dísztermében. A tagokon kívül Debrecen társadalma részéről is nagy érdeklődés nyilvánult meg a gyűlés iránt, amelyen ugy Domahidy Elemér főispán, mint Márk Endre udv. tan. polgármester is megjelent.

Az elnöki szöket dr. Zsilinszky Mihály vbt. foglalta el aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket s kifejtette, hogy a Magyar Protestáns Irodalmi Társaság azon munkálkodik, hogy a hazai protestantizmus szemlémi és irodalmi tekintetben megerősödjék. Ezután dr. Baltazár Dezső püspök a tiszántúli ref. egyházkerület, Márk Endre udv. tan. polgármester Debrecen város törvényhatósága, Kiss József pápai esperes az Országos Református Lelkészegetestület részéről köszöntötték szíves szavakkal a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságot. Dr. Zsilinszky Mihály elnök ezt megköszönvén. Tisza Kálmánról tartott nagy figyelemmel kísért felolvasást, amelyben kiváló egyházi munkásságát méltatta.

Dr. Szóts Farkas titkár referálta a napl. renden levő ügyeket. Kimondotta a közgyűlés egy protestáns nyomda és könyvkiadóvállalat felállításának szükségességét, amelynek előkészítésével a választmányt bízta meg. A biblia-kiadásának ügyét, amelyet eddig a brit bibliaterjesztő társulat tartott a kezében, a háboru befejeztéig függőben tartják. Elhatározták, hogy a társaság belép a hazai protestáns egyesületek szövetségébe. A társaság kiadványai közül a Koszoru-füzetekből a háborus esztendőben 55.000 példány került forgalomba s e népszerű olvasmányok főleg a sebesült katonák körében örvendtek nagy kedveltségnek.

Antal Gábor, Baksai Sándor és dr. Fejes István elhunyt ref. püspökök emléket jegyző-könyvileg megörökítették. A megüresedett két lelkészelnöki tisztségre dr. Baltazár Dezső és Petri Elek ref. püspököket, titkárnak Raffai Sándor budapesti ág. ev. fősperest, a Protestáns Szemle szerkesztőjéül továbbra is dr. Ravasz László kolozsvári ref. teológiai tanárt választották meg. Dr. Szóts Farkas, a lelépő titkárnak két évtizedes buzgó munkásságáért a közgyűlés jegyzőkönyvi elismerést szavazott. A választmány új tagjai: dr. Mikler Károly eperjesi jogtanár, Czinke István gömöri esperes, dr. Szász Károly orsz. képviselő, dr. Ravasz László kolozsvári ref. teológiai tanár lettek.

A biztositás megejtésével az elnök záró szavai után véget ért a közgyűlés.

Lelkész-egyesület Baltazár-serlege.

Az ünneplés felavatás.

A kongresszus után, az Országos Református Lelkészegyesület tagjai a Bikába gyületek össze vacsorára.

Az esti vacsora alkalmával avatták fel a Baltazár-serleget, Kiss József, az Orle. alelnöke a következő serlegavató beszédet tartotta:

Kedves Elnökünk!

Remélem, elérted, hogy a bizalmas megszólítás, melyből hiányzik magas állásod és méltóságod megjelölése nem ezek kicsinylésének a jele akar lenni, hanem egyenesen és kizárólag annak a belső ragaszkodásnak, mely bennünket hozzád fűz. Ugy hiszem, neked is jobban esik így, nekünk is! Kiváltképpen ez alkalommal, mikor a szívünk az elsőség, az érzés, a szeretet.

Nagy időket élünk! Világrázó események rohanna kergetik egymást. Nemzetünk felébredt ősi, harcias erőire szinte oda tapad a szemünk s bánat és örömkönyvek egymást váltogatva csillannak meg benne. Látjuk, hogy abban a rémes mérkőzésben, mi elől lehetetlen volt kitérni, megtestesült az íge: „Mindnyájan egyért, egy mindnyájunkért!”

Ez a nagy idő elmehetne-e tanulság nélkül a fejünk felett? Láttára nem kapnánk-e észbe és nem becsülnénk-e meg még jobban, mint eddig azt a szervezetet, melynek célja, ha mindjárt a papíron nem is, ha az alapszabályokban nem is szó szerint ez: „Mindnyájan egyért, egy mindnyájunkért!” — itt, a mi Lelkészegyesületünkben.

Senki se értesen félre; se félre ne magyarázzon senki! Nem kicsinyes, muló, egyéni érdekekért, hanem köz- és örökkévalókért. És ennek az összetartásnak Te vagy a lelke; a Te nagy egyéniségednek a varázsa.

Nehéz időben, mikor bizonyos csüggedés sűrű ködként nehezült a lelkekre s amikor elutasíthatatlan követelmény volt sok száz ref. lelkész szívében, hogy valaminek kell történni, ami elűzi a csüggedést és erőt, bátorságot, hitet önt az elernyedt idegekbe; ekkor, ebben a nehéz időben a református lelkési kar valami csodálatos sejtéssel megsejtette, hogy benned találja meg azt a férfit, aki gondol merészet és nagyot és ráteszi az éltét. Ez a sejtés immár valósággá vált és tények ütötték rá a letörülhetlen pécsetet. A Dunába próbálnék vizet hordani, ha ebben a kedves körben fel akarám sorolni a tényeket, mikben fényes jeleit adtad a nagy, nyomasztó szükségek és fenyegető veszélyek fölismérésének, az orvoslásukra s elhárításukra alkalmazásába vehető eszközök föltalálásának, az utak, módok megjelölésének és annak az erkölcsi bátorságnak, amiben olyan szegény ez a mi gyáva korunk.

A Lelkészegyesület megalakulásakor, működés megindulásakor erős támadásokat kellett visszaverned és visszaverted; harc közben a sereg nem apadt, de szaporodott; a sikerek láttára az ingadozók is csatlakoztak, sőt az ellenfél is letette a fegyvert.

Pál apostol hitével és erkölcsi bátorságával sikerült ezt elérned. Miként ez a nagy apostol úgy érezte és meg is vallotta, hogy jaj volna neki, ha az evangéliumot nem hirdethetné, beárta vele Kisásziát és Görögországot, sőt kész volt azt hirdetni a rómaiablieknek is: úgy te is, a te nagy hitveddel, a nehézségektől vissza nem riadó bátorsággal, eltökéltséggel bejártad lelki-ikertestvéreddel: Kiss Ferenczel Magyarországot kelettől nyugatig, északról délig és hihetetlenül rokonszenvesse tted a Lelkészegyesületet, különösen pedig ennek a Kálvineum létesítésére irányuló mozgalomát. Hogy mennyire odaférköztél hallgatód szívéhez, azt nem csak az áradó elismerések bizonyították, de sokkal inkább azok a gazdag adományok, mikből Hajduböszörményben kiépítettet azt az áldott kórházat, amely sok lelkész-árvát időtlen időkig táplál és nevel az Ur félelmében.

Kedves Elnökünk! Te nekéd igazán nincs szükség arra, hogy ilyen külső emlék, amilyen e serleg, juttassa eszébe bármily késő korban egyesületünknek a te nevedet. Ercsél maradóbb emléket állítottál már magadnak benne. De mivel nekünk igen jól esik szeretnünk és hálás elismerésünknek ebben a formában is nyilvánítása: fogadd szívesen e szép serleget. Illetleg enged meg, hogy ezt a te nevedről Baltazár-serlegnek nevezzük. Mi szentül hisszük, hogy bárki szól is idők folyamán kezében e serleggel, villamos áramként fut át idegében a Baltazár név, lángra gyul a szíve, szárnyakat kap a képzelete, ihletet a nyelve és a megpendített, korszülte, üdvöz eszme kivitelére magával ragadja hallgatóit.

A hatásos beszédre dr. Baltazár Dezső elnök meghatottan válaszolt. Ezután még több lelkes felszólalás hangzott el.

Angol államférfi a háboru végéről.

Az entente összeroppanása.

Német, magyar, osztrák, bolgár seregek diadala.

Milner lord véleményével egyezik az angol sajtó legtekintélyesebb részének sötétenlátása, mely ma hallgatóság tudomásul veszi a lord véleményét: az angol-francia háboru sorsa eldőlt. A legutóbbi szeptemberi angol-francia offenzíva a maga nagy stíljében utolsó erőfeszítésnek tekinthető, mely a francia, angol erők hiu erőlködésének bizonyult, minden borzalmassága, emberpazarlása és a hónapok óta előkészített munició tökéletes felhasználása dacára.

Bolgár Ferdinánd bizonyára a helyzet teljes tudatában közölte népével: proklamációjában: „A világháboru végéhez közeledünk...” — és nem sikerült kiéheztetni Magyarországot és a monarchiát: emberanyagban nem a központi szövetségesek merültek ki, hanem a négyes szövetség; Németország népei egymaga önérejből 25 milliárdot s a monarchia mintegy hét és fél milliárdot jegyzett a hadikölcsönre és a legközelebbi hadikölcsön eredménye mintegy öt milliárdra tehető és esmami idegen segítséget nem vetünk igénybe, mint Európa csődöt mondott bankárja: Franciaország és a szövetségesek volt bankárja: Anglia.

Az Európától elvágott óriási orosz birodalom pedig Anglia kegyadományára van utalva, Olaszországnak idegenforgalomra épített kereskedelme tönkrement és pénzereje teljesen kimerült, mert Anglia nem tartja be ígértét vérdíjának kitalálására, míg Salandra a „sacro egoismo” politikáját hajtogatja.

A német-magyar-osztrák seregek már hallják Szerbiában a bolgár ágyuk dörgését és néhány nap múlva megtörténik a négyes szövetséget, különösen Angliát megrendítő, világtörténelmi jelentőségű találkozás, mely egybekapcsolja Berlint és Budapestet Konstantinápolyal. Eddig elvágott Oroszország európai életerét, a Szuzei-csatorna elfoglalásával pedig elvágjuk Francia, Olaszország és Anglia életerét.

Ujdonságok.

Jogtudományi előadások. Az ügyvédi kamarában az ügyvédszövetség által rendezett s jogász körökben nagy tetszéssel fogadott, magas nivóju előadások a jövő hó elején újból megkezdődnek. A programon jogéletünk oly kiválóságai szerepelnek, mint dr. Réczey Sándor táblabíró, dr. Hubert Ottó törvénytudományi tanácselnök, dr. Kiss Géza egyetemi tanár, dr. Körösi Kálmán kamarai titkár. A jogász társadalomban az előadások iránt nagy az érdeklődés.

Az egyetem háborus előadásai. A debreceni m. kir. tudományegyetem tanácsa által rendezett háborus előadások során, a f. évi október hó 27-ére hirdetett előadást 28-án, csütörtökön este 6 órakor tartják meg a vármegyeház nagytermében. Előadó: dr. Teghze Gyula egyetemi tanár. Az előadás tárgya: A háboru és a nemzetközi jog. Az előadás vázlatja a következő:

A nemzetközi jog létének kérdése. A nemzetközi jog jellege. Kiterjed-e a jog a nemzetek közötti viszályok rendezésére is? Van-e joga a háborunak? A jogi rendezés tekintetében a rendezendő viszony természetéből az irányadó. A háboru jellegének változása a történet folyamán. Az írók nézete a hadi jogra vonatkozólag. Kodifikációs jogra való törekvések. Az 1899-ki és 1907-ki hágai konferenciák. A hadi jog ala-

nyal. A hadüzenet közvetlen hatásai. Tiltott és megengedett hadi eszközök. A hadifoglyok és ezek helyzete. A sebesültek és betegekkel való bánásmód. A tengeri háboru. A semleges államok jogviszonyai a háboruban. A hadi jog hiányai. A hadi jog megsértésének esetei a most folyó háboruban. A sértések osztályozása. A nemzetközi jog jövő fejlődésének irányai.

Az előadások jövedelméből az egyetem eddig 500 koronát fordított jótékony célra. Az utóbbi előadás alkalmából 100 koronát küldtek a hadsegélyző hivatalnak. Az újabb felülfizetéseket az egyetem legközelebb nyilvánosan nyugtázza.

Ajtatosság. Az urnók kongregációja ma d. u. egyenegyed 5 órakor ajtatosságot, fél órával előbb pedig jelölt-oktatást tart.

A hadikölcsön-jegyzések a pénzintézeteknél serényen folynak. Pénzintézetek körökben a város hét millió korona jegyzésével együtt az eddigi jegyzések összegét 12 millió koronára becsülik. A II. hadikölcsönre Debrecenben 14 milliót jegyeztek. Tekintve, hogy ősi magyar szokás mindent az utolsó napra hagyni, bizonyos, hogy a jegyzés lezárta Debrecen és a második jegyzést jóval meghaladó összeget fog jegyezni a III. hadikölcsönre.

Asszonyok és a hadikölcsönjegyzés. A német asszonyok bámulatos energiával vetették rá magukat a hadikölcsön agitációra. Angliában a nők a katonáskodásra buzdítják a férfiakat, a német nők a gazdasági életben is páratlan tevékenységet fejtenek ki. A magyar nők a háboruban számtalan tanuságát adták a hazaszeretőknek; a hadijótékonyaság terén nagyszerű találatokkal és önfeláldozással működnek. Most új mező nyílt a magyar asszonyok agilitásának: a hadikölcsön. Kérdezzék meg férjeiket: mennyit jegyeztek? Buzdítsák és unszolják ismerőseiket! És mint Angliában a verbuválók elől menekülő férfiaknak a gyávaság fehér jelvényét, küldjenek a pénzt elrejtők, a jegyzés elől bujkálók felé egy lemez, hideg tekintetet.

Az Általános Forgalmi Bank Részvénytársaságnál az eddig közölt hadikölcsön-jegyzéseken kívül a következő újabb, nagyobb összegű hadikölcsönjegyzések történtek: Debrecen sz. kir. város 2 millió korona, Magyar szabadalmazott patkógyár részvénytársaság 5 ezer korona, az osztrák hadikölcsönből külön 50 ezer korona. Kontsek Géza 30 ezer kor. L. I. 20 ezer korona. Kontsek Kornél 20 ezer korona. Tóth István építőmester 20 ezer kor. Debreceni faipar részvénytársaság 7.000 kor. Gabányi Sándor utóda 3.000 kor. Félegyházi János 2000 korona.

A Katona-Otthon hangversenye Hajdunánáson. A debreceni Katona-Otthon szombaton este 8 órai kezdettel Hajdunánáson, a Bocskaivendéglő nagytermében művészi estélyt rendez. A hangverseny, amelynek szereplői kiváló és népszerű művészek, a Katona-Otthon jótékony céljait fogja szolgálni. Ezért is a hajdunánási közönség körében nagy érdeklődés mutatkozik a rendkívül élvezetesnek ígérkező estély iránt, amelynek jegyei már is nagy kelendőségnek örvendenek.

Debreczen a legnagyobb mozdója.	URANIA	Együzt-tér: Felszón. 12-31. szá m.
Ma utoljára!		
Bűnügy kalandor történet! Szenzáció! Szenzáció!		
<h1>A bilincs</h1>		
nagy bűnügydráma 5 felvonásban. A főszerepben Marius Bomard.		
Zommy cowboy akar lenni vigjáték.		
Előadások kezdete 5 és 7 órakor mérsékelt helyárakkal 9 órakor rendez helyt. Folytatódagos bemenet. A színház fűtve van.		

